



DX-1901100302040202 Seat No. _____

M. A. (Sem. IV) (CBCS) (WEF-2019) Examination

April - 2022

ECT-06 : Sanskrit

(Dharmasastra)

(i) आपस्तम्बधर्मसूत्रम् । (हरिदत्तटीकासहितम्) (ii) मनुस्मृतिः - अध्यायौ-१-२

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

१ आपस्तम्ब धर्मसूत्रानो परिचय आपो. १४
1 Give introduction of Aapastamba Dharmasutra. 14

अथवा / OR

१ धर्मसूत्रान्नी उत्पत्ति अने विकास वर्णवो. १४
1 Describe the origin and development of Dharmasutra. 14

२ मनुस्मृतिनो परिचय आपो. १४
2 Give introduction of Manusmriti. 14

अथवा / OR

२ स्मृतिसाहित्य पर नोध लपो. १४
2 Write note on स्मृतिसाहित्यम्. 14

३ सूत्र सभज्ञवो : (कोई पश २२) १४
3 Explain sutras : (Any Four) 14

- (१) यस्माद्धर्मानाचिनोति स आचार्यः ।
(२) शरीरमेव मातापितरौ जनयतः ।
(३) नात्मप्रयोजनश्चरेत् ।
(४) तपः स्वाध्याय इति ब्राह्मणम् ।
(५) विद्यां प्रत्यनध्यायः श्रूयते न कर्मयोगे मन्त्राणाम् ।
(६) नेमं लौकिकमर्थं पुरस्कृत्य धर्माश्चरेत् ।

अथवा / OR

- ३ संदर्भ सहित समझावो : (कोई पक्ष २२) १४
- 3 Explain with reference : (Any Four) 14
- (१) सर्ववर्णानां स्वधर्मानुष्ठाने परमपरिमितं सुखम् ।
 (२) आर्याः प्रयता वैश्वदेवेऽन्नसंस्कर्तारः स्युः ।
 (३) अभिवादानायैवोत्तिष्ठेदभिवाद्यश्चेत् ।
 (४) आपदि ब्राह्मणेन राजन्ये वैश्ये वाध्ययनम् ।
 (५) यया विद्यया न विरोचेत् पुनराचार्यमुपेत्य नियमेन साधयेत् ।
 (६) जीवन् पुत्रेभ्यो दायं विभजेत् ।
- ४ कोईपक्ष ७ श्लोक समझावो : १४
- 4 Explain any two shlokas : 14
- (१) आपो नारा इति प्रोक्ता आपो वै नरसूनवः ।
 ता यदस्यायनं पूर्वं तेन नारायणः स्मृतः ॥
 (२) सर्वेषां तु स नामानि कर्माणि च पृथक् पृथक् ।
 वेदशब्देभ्य एवादौ पृथक् संस्थाश्च निर्ममे ॥
 (३) कर्मणां च विवेकार्थं धर्माधर्मो व्यवचयत् ।
 द्वन्द्वैरयोजयञ्चेमाः सुखदुःखादिभिः प्रजाः ॥
- अथवा / OR**
- ४ संदर्भ सहित समझावो : (कोई पक्ष २२) १४
- 4 Explain with reference : (Any Four) 14
- (१) यस्मिञ्चिते जितावेतौ भवतः पञ्चकौ गणौ ।
 (२) सर्वे ते जपयज्ञस्य कलां नार्हन्ति षोडशीम् ।
 (३) एकाक्षरं परं ब्रह्म प्राणायामाः परं तपः ।
 (४) सावित्र्यास्तु परं नास्ति मौनात्सत्यं विशिष्यते ।
 (५) चत्वारि तस्य वर्धन्ते आयुर्विद्या यशो बलम् ।
 (६) सहस्रं तु पितृन्माता गौरवेणातिरिच्यते ।
- ५ टूंकनोंध लभो : (कोई पक्ष ७) १४
- 5 Write short notes : (Any Two) 14
- (१) हरिदत्तटीका ।
 (२) आपस्तम्बधर्मसूत्रे अतिथिः ।
 (३) मनुस्मृतौ युगधर्माः ।
 (४) मनुस्मृतौ संस्काराः ।